

מה ייחשב כ"גילוי" בפוליסה מסוג Discovery

לאחרונה ניתנה לביהמ"ש העליון הזדמנות לדון בסוגייה של "גילוי" בערעור של מפרק בנק צפון אמריקה לאחר שתביעתו כנגד חברת הביטוח נדחתה בביהמ"ש המחוזי בתל אביב ובקשה לקיום דיון נוסף בסוגייה שנדחתה ע"י כב' הנשיא א. גרוניס בהחלטה מיום 29.10.12.

המדובר בפוליסת נאמנות שהחזיק הבנק מסוג Discovery המבוססת על תיחום הכיסוי הביטוחי בכך שהמבוטח (הבנק) יגלה את המעילה תוך תקופת הביטוח.

המנגנון בפוליסה זו דומה למנגנון המוכר בפוליסות שהן על בסיס Claims Made, שבהן על התביעה להיות מוגשת בתקופת הביטוח בלא קשר למועד היווצר העילה (כפוף לתאריך רטרואקטיבי), אלא שבעוד שבפוליסות מסוג Claims Made אין קושי לזהות את מועד ההגשה של התביעה, הרי ש"מועד גילוי" קשה יותר להגדרה, ועל כן יעידו הדיונים שנמשכו על פני 17 שנה בשתי ערכאות.

תשתית העובדות הדרושה לעניין פשוטה יחסית:

המדובר במעילות בהיקף של מאות מיליוני ש"ח שבוצעו ע"י מי ששימשה כמנכ"ל הבנק שהחזיק בפוליסת נאמנות על בסיס מועד גילוי.

עד לתאריך פקיעת הפוליסה המעילה לא התגלתה, אלא מאוחר יותר כשהבנק כבר לא היה מבוטח. ב"כ הבנק נתלה בטיעונו על העובדה שעוד בטרם פקיעת הביטוח נתעוררו בבנק ישראל חשדות לאי סדרים, ברם אלו לא הבשילו לכלל גילוי של ממש, אלא במועד מאוחר יותר. טעון נוסף שהועלה ע"י ב"כ הבנק (המפרק) נגע לעובדה שמבצעי ההונאה היו נושאי משרה בבנק וכאלו שיש לראות בידיעתם את העובדות וביצוע הגניבה כידיעתו של התאגיד.

קביעותיו של ביהמ"ש העליון, לרבות במסגרת ההחלטה לדחות בקשה לדיון נוסף:

1. על אף שהמבוטח חייב לגלות את הנזק על מנת להיות זכאי לתשלום מהמבוטח, אין כל מניעה כי המגלה הראשון יהיה צד ג', אשר יודיע למבוטח על הנזק. כלומר, בנק ישראל יכול היה לגלות את המעילות בבנק ולהודיע לבנק על מעילות אלה. יחד עם זאת, רק כאשר הבנק, שהוא המבוטח על פי הפוליסה, מגלה את המעילות, יהיה זה גילוי של המבוטח על פי הפוליסה.

2. בית המשפט העליון קובע כי מבחינת הגילוי הנדרש – "חשדות בלבד, אפילו שהתעוררו לפני תום תקופת הפוליסות, אין בהן זי ואין הם בבחינת גילוי של המעילות". בקביעתו זו נסמך ביהמ"ש על Colinvauxs Law Of Insurance בעמ' 1086:

"The word "discovered" required actual knowledge on the part of the assured as opposed to suspicion: mere constructive

knowledge, arising from facts known to the assured and on which a reasonable person would have taken the view that there was fraud did not suffice. .."

בהקשר זה יש להוסיף כי בית המשפט העליון התייחס אף לפרשת La Positiva, ההחלטה המנחה בסוגיית הגילוי הנדרש בענף הביטוח, אשר במסגרתה נאמר כך:

"I make the connection with knowledge because of the important distinction between knowledge that something is so and the suspicion that it may be so. The distinction is plain and well-established..."

3. עוד קבע בית המשפט העליון, כי לא ניתן לייחס לבנק את ידיעתם של הדירקטורים המועלים אודות הנזק.

כאמור לעיל, נקבע כי חוזה הביטוח מפריד בין מועד היווצרות הנזק לבין מועד גילוי, והפרדה זו לא תתקיים אם ידיעתו של המועל תיוחס לבנק המבוטח - שהרי המועל "מגלה" את המעילה בד בבד עם ביצועה.

בנוסף, מקום בו מועלים הדירקטורים בבנק אין רואים בהם אורגנים של הבנק לעניין עריכת חוזה הביטוח, וזאת בהתאם להלכה שלפיה במקרים בהם כוונו פעולותיו של האורגן נגד התאגיד, לא תחול תורת האורגנים.

פסה"ד שהובא לעיל בולט גם בהתייחס להיבט הפרשני הדווקני של חוזה הביטוח ומתן פרשנות לגבי הכתוב בהתעלם מהדוקטרינות שמצאנו לאחרונה והמנסות ליתן לכתוב פרשנות רחבה הרבה מעבר לדרוש.